

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Кафедра
кримінального права і криміналістики**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

проф. Пацурківський П.С.

26 серпня 2015 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВЧЕННЯ ПРО СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ»**

Підготовки: СПЕЦІАЛІСТА.

Галузі знань: 08 «Право».

Спеціальності: 081 «Право».

Спеціалізації: кримінально-правова.

Факультет: юридичний.

**Чернівці
2016 рік**

Робоча програма дисципліни «Вчення про суб'єкт злочину» для студентів за спеціальністю 081 «Право», 26 серпня 2016 року, складена на основі навчальної (типової) програми нормативної частини. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Розробник:

- *Асистент Чорней С.В.*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права і криміналістики. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

В. о. завідувача

кафедри кримінального права і криміналістики

26 серпня 2016 року

доц. Г.П. Жаровська

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича за спеціальністю 7.03040101 «Правознавство». Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Голова

науково-методичної комісії

26 серпня 2016 року

доц. С.В. Савчук

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань/ Напрямок підготовки 08 «Право»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 126		9-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 45 самостійної роботи студента - 81	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Спеціаліст»	Лекції	
		30 год.	10 год.
		Семінарські	
		15 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		81 год.	114 год.
Індивідуальні завдання: - год.			
Вид контролю: семестровий екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання – 1/8

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Вчення про суб'єкт злочину» є семестровим і викладається у десятому семестрі для студентів магістрів денної та заочної форми навчання. **Актуальність** даного курсу заключається у поглибленому дослідженні суб'єкта злочину, аналізу об'єктивних факторів злочинної поведінки та виявлення умов реалізації криміногенних факторів у злочинній поведінці.

Мета вивчення даного курсу заключається у детальному та поглибленому вивченні проблем суб'єкта злочину, необхідності та доцільності дослідження наукових підходів щодо визначення поняття суб'єкта злочину, його видів, вивчення дискусійних проблем пов'язаних із осудністю суб'єкта злочину, призначення примусових заходів медичного характеру та вирішення практичних завдань шляхом узагальнення світового досвіду у цій сфері. Даний досвід зафіксований у різноманітних джерелах, які акумулюють результати теоретичної і практичної діяльності в області протистояння суспільства і злочинності.

Для досягнення вищезазначеної мети передбачено вирішення низки **завдань**, які полягають у засвоєнні студентами знань про:

- 1) поняття, зміст та види суб'єкта злочину;
- 2) спеціальний суб'єкт злочину;
- 3) осудність як обов'язкову ознаку суб'єкта злочину;
- 4) обмежену осудність як ознаку суб'єкта злочину;
- 5) встановлення неосудності як відсутності складу злочину;

6) значення спеціальних експертних досліджень для встановлення суб'єкта злочину. Студенти повинні ознайомитись із різними поглядами вчених-криміналістів, кримінологів, судових експертів, психологів стосовно поняття та ознак суб'єкта злочину, спорідненості даного інституту з усіма іншими інститутами Кримінального права Загальної та Особливої частини і звичайно знайти та розробити свою власну точку зору стосовно спірних питань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: поняття суб'єкта злочину, службова особа, поняття та критерії осудності, поняття обмеженої осудності, поняття неосудності та примусових заходів

медичного характеру, види та форми спеціальних знань, які використовуються для встановлення суб'єкта злочину;

розуміти: значення змісту поняття суб'єкта злочину, значення спеціального суб'єкту злочину, значення осудності, критерії обмеженої осудності, особливості кримінального провадження в справах про діяння неосудних осіб, роль спеціальних знань на досудовому слідстві для встановлення суб'єкта злочину;

вміти: охарактеризувати види суб'єкта злочину, охарактеризувати основні види спеціальних суб'єктів злочину, проаналізувати поняття осудності, дати формалізовану характеристику обмеженої осудності, дати компаративістську характеристику осудності, неосудності та обмеженої осудності, охарактеризувати суб'єктів застосування спеціальних знань для встановлення обмеженої осудності.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Поняття, види та ознаки суб'єкта злочину».

Тема 1. Поняття, зміст та види суб'єкта злочину.

Тема 2. Спеціальний суб'єкт злочину.

Тема 3. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта злочину.

Тема 4. Ознаки осудності.

Змістовний модуль 2. «Використання спеціальних знань для встановлення обмеженої осудності та неосудності».

Тема 1. Обмежена осудність як ознака суб'єкта злочину.

Тема 2. Встановлення неосудності - відсутність складу злочину.

Тема 3. Розмежування осудності та неосудності.

Тема 4. Розмежування обмеженої осудності та осудності.

Тема 5. Значення спеціальних експертних досліджень для встановлення суб'єкта злочину.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
«Поняття, види та ознаки суб'єкта злочину».												
Тема 1. Поняття, зміст та види суб'єкта злочину	16	4	2	-	-	10	13	2	1	-	-	12
Тема 2. Спеціальний суб'єкт злочину	14	2	2	-	-	10	13	1	-	-	-	12
Тема 3. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта злочину	16	4	2	-	-	10	13	1	-	-	-	12
Тема 4. Ознаки осудності.	17	4	2			11	13	1				12
Разом за змістовим модулем 1	63	14	8	-	-	41	52	5	-	-	-	48
Змістовий модуль 2. «Використання спеціальних знань для встановлення обмеженої осудності».												
Тема 1. Обмежена осудність як ознака суб'єкта злочину	12	4	2	-	-	8	14	1	1	-	-	12
Тема 2. Встановлення неосудності - відсутність складу злочину.	12	4	2	-	-	8	13	1	-	-	-	12
Тема 3. Розмежування осудності та неосудності	12	2	1			8	12,5	1				12
Тема 4. Розмежування обмеженої осудності та осудності.	12	2	1			8	14,5	1				14
Тема 5. Значення спеціальних експертних досліджень для встановлення суб'єкта злочину	15	4	1	-	-	8	17	1	-	-	-	16

Разом за змістовим модулем 2	63	16	7	-	-	40	61	4	-	-	-	66
Усього годин	126	30	15	-	-	81	126	10	2	-	-	114

4.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, зміст та види суб'єкта злочину: 3. Поняття та зміст суб'єкта злочину. 4. Загальні ознаки суб'єкта злочину. 5. Вік з якого настає кримінальна відповідальність. 6. Особливості кримінального провадження про діяння осіб, які не досягли віку з якого настає кримінальна відповідальність. 7. Фізична особа як ознака суб'єкта злочину.	4
2	Тема 2. Спеціальний суб'єкт злочину 1. Поняття та зміст спеціального суб'єкта злочину. 2. Ознаки спеціального суб'єкта злочину. 3. Соціально-демографічні ознаки спеціального суб'єкта злочину. 4. Класифікації ознак спеціального суб'єкта злочину. 5. Класифікація спеціального суб'єкта злочину залежно від його правового статусу.	2
3	Тема 3. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта злочину: 1.Поняття та історичний розвиток інституту осудності в кримінальному праві. 2.Зміст та значення інституту осудності в кримінальному праві. 3.Види осудності.	4
4	Тема 4. Ознаки осудності. 1. Поняття ознак осудності. Основні наукові підходи до визначення ознак осудності. 2. Медико-біологічна ознака осудності. 3. Юридична ознака осудності. 4. Диференціація підходів до визначення ознак осудності в науці кримінального права.	4

5	<p>Тема 5. Обмежена осудність як ознака суб'єкта злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття обмеженої осудності. 2. Емоційні стани та процеси як підстава обмеженої осудності. 3. Фізіологічний афект як підстава обмеженої осудності. 4. Обмежена осудність як наслідок впливу психопатії на суб'єкта злочину. 5. Дефекти пізнавальної сфери психіки як підстава обмеженої осудності. 6. Порушення емоційно-вольової сфери психіки як підстава обмеженої осудності. 7. Дефекти волі як основа обмеженої осудності. 	4
6	<p>Розмежування осудності та неосудності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально правова характеристика неосудності. 2. Порядок та підстави визнання особи неосудною. 3. Особливості в кримінальних провадженнях про діяння неосудних осіб. 4. Примусові заходи медичного характеру, які можуть призначатися неосудним особам. 5. Компаративіський аналіз осудності та неосудності 	2
7	<p>Розмежування обмеженої осудності та осудності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок та підстави визнання особи обмежено осудною. 2. Відмінність між обмежено осудним та неосудним суб'єктами у ознаках осудності. 3. Проблеми теорії і практики у визначенні відмінностей між категоріями «обмежено осудний» та «осудний». 4. Проблеми кримінальної відповідальності та покарання обмежено осудних осіб. 5. Окремі психологічні аспекти застосування кримінально-правової категорії «обмежена осудність». 	2
8	<p>Тема 8. Встановлення неосудності - відсутність складу злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зарубіжний досвід вирішення проблеми неосудності. 2. Приводи та підстави судово-психіатричної експертизи для встановлення стану неосудності. 3. Поняття та види примусових заходів медичного характеру. 	4

	4. Види примусових заходів медичного характеру які призначаються неосудним особам, які вчинили суспільно небезпечні діяння.	
9	<p>Тема 9. Значення спеціальних експертних досліджень для встановлення суб'єкта злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання спеціальних знань суб'єктами судочинства для встановлення осудності, неосудності та обмеженої осудності. 2. Методика та методологія дослідження осудності, неосудності та обмеженої осудності. 3. Види та форми спеціальних знань які можуть використовуватися для встановлення суб'єкта злочину. 	4
	Разом	30

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Поняття, зміст та види суб'єкта злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Поняття та зміст суб'єкта злочину. 9. Загальні ознаки суб'єкта злочину. 10. Вік з якого настає кримінальна відповідальність. 11. Особливості кримінального провадження про діяння осіб, які не досягли віку з якого настає кримінальна відповідальність. 12. Фізична особа як ознака суб'єкта злочину. <p style="text-align: center;">Список рекомендованої літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 2. Гришук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: монографія / В.К. Гришук, О.Ф. Пасека. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – 248 с. 3. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с. 4. Дудоров О. О. Обумовленість вдосконалення кримінального законодавства України законодавством Ради Європи і 	2

	<p>Європейського Союзу / О. О. Дудоров, Т. М. Тертиченко // Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 жовтня 2014 р. – Х.: Право, 2014. – С. 89-94.</p> <p>5. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с.</p> <p>6. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с.</p> <p>7. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p> <p>8. Чорней С.В. Теоретичні підходи до поняття осудності. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» - м. Ужгород, 2013р. –256с.- С. 209-212.</p> <p>9. Чорней С.В. «Осудність в структурі суб'єкта злочину» // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 644: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2013. – 140 с. – С. 127-130</p>	
2	<p>Тема 2. Спеціальний суб'єкт злочину</p> <p>6. Поняття та зміст спеціального суб'єкта злочину.</p> <p>7. Ознаки спеціального суб'єкта злочину.</p> <p>8. Соціально-демографічні ознаки спеціального суб'єкта злочину.</p> <p>9. Класифікації ознак спеціального суб'єкта злочину.</p> <p>10. Класифікація спеціального суб'єкта злочину залежно від його правового статусу.</p> <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <p>1. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.</p> <p>2. Дудоров О. О. Обумовленість вдосконалення кримінального законодавства України законодавством Ради Європи і Європейського Союзу / О. О. Дудоров, Т. М. Тертиченко // Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 жовтня 2014 р. – Х.: Право, 2014. – С. 89-94.</p>	2

	<p>3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с.</p> <p>4. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p>	
3	<p>Тема 3. Осудність як обов’язкова ознака суб’єкта злочину:</p> <p>1.Поняття та історичний розвиток інституту осудності в кримінальному праві.</p> <p>2.Зміст та значення інституту осудності в кримінальному праві.</p> <p>3.Види осудності.</p> <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с. 3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с. 4. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с. 5. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с. 6. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с. 7. Чорней С.В. Теоретичні підходи до поняття осудності. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» - м. Ужгород, 2013р. –256с.- С. 209-212. 8. Чорней С.В. «Осудність в структурі суб’єкта злочину » // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 644: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2013. – 140 с. – С. 127-130 	2

	<p>9. Чорней С.В. «Щодо питання про ознаки повної осудності»// Часопис Київського університету права.-2014.-№2.- С.341-344.</p> <p>10. Чорней С.В. «Осудність як передумова винності та кримінальної відповідальності». 2015. - №1 С.274-279.</p> <p>11. Svitlana Chornei “LEGAL SIGNS OF SANITY” // EVROPSKY POLITICKY A PRAVNI DISKURZ.: Svazek 3/ 2 vydani 2016/ - Praha- 2016 - № 2. – С.305-310.</p>	
4	<p>Тема 4. Ознаки осудності.</p> <p>5. Поняття ознак осудності. Основні наукові підходи до визначення ознак осудності.</p> <p>6. Медико-біологічна ознака осудності.</p> <p>7. Юридична ознака осудності.</p> <p>8. Диференціація підходів до визначення ознак осудності в науці кримінального права.</p> <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <p>1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780.</p> <p>2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.</p> <p>3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с.</p> <p>4. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с.</p> <p>5. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с.</p> <p>6. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p> <p>7. Чорней С.В. Теоретичні підходи до поняття осудності. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» - м. Ужгород, 2013р. –256с.- С. 209-212.</p> <p>8. Чорней С.В. «Осудність в структурі суб'єкта злочину » // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 644: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2013. – 140 с. – С. 127-130</p>	2

	<p>9. Чорней С.В. «Щодо питання про ознаки повної осудності»// Часопис Київського університету права.-2014.-№2.- С.341-344.</p> <p>10. Чорней С.В. «Осудність як передумова винності та кримінальної відповідальності». 2015. - №1 С.274-279.</p> <p>11. Svitlana Chornei “LEGAL SIGNS OF SANITY” // EVROPSKY POLITICKY A PRAVNI DISKURZ.: Svazek 3/ 2 vydani 2016/ - Praha- 2016 - № 2. – С.305-310.</p>	
5	<p>Тема 5. Обмежена осудність як ознака суб’єкта злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття обмеженої осудності. 2. Емоційні стани та процеси як підстава обмеженої осудності. 3. Фізіологічний афект як підстава обмеженої осудності. 4. Обмежена осудність як наслідок впливу психопатії на суб’єкта злочину. 5. Дефекти пізнавальної сфери психіки як підстава обмеженої осудності. 6. Порушення емоційно-вольової сфери психіки як підстава обмеженої осудності. 7. Дефекти волі як основа обмеженої осудності. <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 9. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваїте, 2014. – 944 с. 10. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с. 11. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с. 12. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с. 13. Марчак В. Я. Встановлення обмеженої осудності за допомогою експертизи / В. Я. Марчак // Вісник академії прокуратури України. – 2006. – № 4. – С. 86-91. 14. Марчак В. Я. Критерії обмеженої осудності / В. Я. Марчак // Право України. – 2007. – № 6. – С. 107-111. 15. Марчак В. Я. Методика та методологія дослідження обмеженої осудності / В. Я. Марчак // Право України. – 2007. – № 8. – С. 92-96. 	2

	<p>13. Марчак В. Я. Обмежена осудність: психолого-правовий зміст : Монографія / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 400 с.</p> <p>14. Марчак В. Я. Поняття і зміст обмеженої осудності / В. Я. Марчак // Актуальні проблеми юридичної психології: тези доп. Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Київ, 29-30 вересня 2006 р.) / ред. кол.: Є. М. Моїсєєв, В. М. Дзюба, О. М. Джужа та ін. – К.: КНУВС, 2006. – С. 291-293.</p> <p>15. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с.</p> <p>16. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p>	
6	<p>Розмежування осудності та неосудності.</p> <p>6. Кримінально правова характеристика неосудності.</p> <p>7. Порядок та підстави визнання особи неосудною.</p> <p>8. Особливості в кримінальних провадженнях про діяння неосудних осіб.</p> <p>9. Примусові заходи медичного характеру, які можуть призначатися неосудним особам.</p> <p>10.Компаративіський аналіз осудності та неосудності Список літератури</p> <p>1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780.</p> <p>2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.</p> <p>3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с.</p> <p>4. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с.</p> <p>5. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с.</p> <p>6. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p>	2
7	<p>Розмежування обмеженої осудності та осудності.</p>	1

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок та підстави визнання особи обмежено осудною. 2. Відмінність між обмежено осудним та неосудним суб'єктами у ознаках осудності. 3. Проблеми теорії і практики у визначенні відмінностей між категоріями «обмежено осудний» та «осудний». 4. Проблеми кримінальної відповідальності та покарання обмежено осудних осіб. 5. Окремі психологічні аспекти застосування кримінально-правової категорії «обмежена осудність». <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 7. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с. 8. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с. 9. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с. 10. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с. 11. Марчак В. Я. Встановлення обмеженої осудності за допомогою експертизи / В. Я. Марчак // Вісник академії прокуратури України. – 2006. – № 4. – С. 86-91. 12. Марчак В. Я. Критерії обмеженої осудності / В. Я. Марчак // Право України. – 2007. – № 6. – С. 107-111. 13. Марчак В. Я. Методика та методологія дослідження обмеженої осудності / В. Я. Марчак // Право України. – 2007. – № 8. – С. 92-96. 14. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с. 	
8	<p>Тема 8. Встановлення неосудності - відсутність складу злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Зарубіжний досвід вирішення проблеми неосудності. 6. Приводи та підстави судово-психіатричної експертизи для встановлення стану неосудності. 	1

	<p>7. Поняття та види примусових заходів медичного характеру.</p> <p>8. Види примусових заходів медичного характеру які призначаються неосудним особам, які вчинили суспільно небезпечні діяння.</p> <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с. 3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с. 4. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с. 5. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с. 6. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с. <p>7.</p>	
9	<p>Тема 9. Значення спеціальних експертних досліджень для встановлення суб'єкта злочину:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Використання спеціальних знань суб'єктами судочинства для встановлення осудності, неосудності та обмеженої осудності. 5. Методика та методологія дослідження осудності, неосудності та обмеженої осудності. 6. Види та форми спеціальних знань які можуть використовуватися для встановлення суб'єкта злочину. <p style="text-align: center;">Список літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія / В.М. Бурдін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 780. 2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред.. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с. 3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с. 	1

	<p>4. Куц В.М. Проблеми кримінальної відповідальності: навч. посіб. / В.М. Куц. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013 – 322 с.</p> <p>5. Марчак В.Я. Обмежена осудність : навч. посіб. / В.Я. Марчак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 458 с.</p> <p>6. Судова психологія : навч. посіб. для ВНЗів / Михайло Васильович Костицький, Віталій Ярославович Марчак, Олексій Костянтинівич Черновський, Аліна Василівна Федіна, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Наук. конс. Н. В. Кушакова-Костицька.– Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2013.– 495 с.</p>	
	Разом	15

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	-

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічний аналіз обмеженої осудності.	7
2	Проаналізувати становлення інституту обмеженої осудності.	7
3	Дослідити зарубіжний досвід правозастосовної практики обмеженої осудності.	7
4	Проаналізувати обмежену осудність як складову частину суб'єкта злочину.	7
5	Дослідити судову практику врахування судом обмеженої осудності.	7
6	Кримінально-правова та психологічна характеристика обмеженої осудності.	7
7	Психологічний та патопсихологічний зміст обмеженої осудності.	7
8	Дефекти пізнавальної сфери психіки як підстава обмеженої осудності.	7

9	Порушення емоційно-вольової сфери психіки як підстава обмеженої осудності.	7
10	Дефекти волі як основа обмеженої осудності.	7
11	Емоційні стани та процеси як підстава обмеженої осудності.	4
12	Фізіологічний афект як підстава обмеженої осудності.	3
13	Обмежена осудність як наслідок впливу психопатії на суб'єкта злочину.	4

9. Індивідуальні завдання

1. Використання спеціальних знань для встановлення обмеженої осудності.
2. Основні риси обмеженої осудності.
3. Відмінність «осудності» від «неосудності».
4. Співвідношення обмеженої осудності з осудністю та неосудністю.
5. Психологічний механізм вчинення злочину.
6. Психологічний механізм вчинення злочину у стані обмеженої осудності.
7. Співвідношення патологічного та фізіологічного афектів.

10. Методи навчання

З метою забезпечення викладання навчальної дисципліни «Вчення про суб'єкт злочину» використовуються наступні методи навчання:

1) *лекція* - це метод, за допомогою якого лектор у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

2) *бесіда*, передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних.

11. Методи контролю

Основними методами контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу є:

- усні опитування;
- фронтальні опитування;
- контрольні роботи;
- тестові завдання;
- колоквіуми;
- реферативні доповіді;
- підсумкові контрольні роботи;
- семестровий екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		40	100
10	5	10	5	5	5	5	5	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
61-79	D	задовільно	
50-60	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи студенти з курсу «Вчення про суб'єкт злочину».
2. Методичні рекомендації до написання магістерських робіт.
3. Методичні рекомендації до виконання Комплексної контрольної роботи.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та зміст суб'єкта злочину.
2. Загальні ознаки суб'єкта злочину.
3. Особливості кримінального провадження про діяння осіб, які не досягли віку з якого настає кримінальна відповідальність.
4. Вік з якого настає кримінальна відповідальність.
5. Поняття особистості злочинця.
6. Фізична особа як ознака суб'єкта злочину.
7. Поняття та зміст спеціального суб'єкта злочину.
8. Ознаки спеціального суб'єкта злочину.
9. Соціально-демографічні ознаки спеціального суб'єкта злочину.
10. Класифікації ознак спеціального суб'єкта злочину.
11. Класифікація спеціального суб'єкта злочину залежно від його правового статусу.
12. Відмінність понять «Посадова особа» та «Службова особа».
13. Службова особа як суб'єкт злочину.
14. Поняття службової особи юридичної особи приватного права.
15. Особи, які надають публічні послуги, як суб'єкти злочину.
16. Визначення осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із ЗУ «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р.
17. Особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно із ЗУ «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р.
18. Поняття та значення осудності для встановлення суб'єкта злочину.
19. Медичний або біологічний критерій осудності.
20. Юридичний або психологічний критерій осудності.
21. Інтелектуальна ознака юридичного критерію осудності.
22. Вольова ознака юридичного критерію осудності.
23. Поняття та значення обмеженої осудності.

24. Поняття психічного розладу.
25. Юридичний або психологічний критерій обмеженої осудності.
26. Медичний або біологічний критерій обмеженої осудності.
27. Особливості призначення покарання обмежено осудним особам.
28. Примусові заходи медичного характеру, які можуть призначатися обмежено осудним особам.
29. Поняття неосудності в кримінальному праві.
30. Критерії неосудності.
31. Інтелектуальна ознака юридичного критерію неосудності.
32. Вольова ознака юридичного критерію неосудності.
33. Ознаки медичного критерію неосудності.
34. Особливості в кримінальних провадженнях про діяння неосудних осіб.
35. Примусові заходи медичного характеру, які можуть призначатися неосудним особам.
36. Компаративістський аналіз осудності, обмеженої осудності і неосудності.
37. Види та форми спеціальних знань які можуть використовуватися для встановлення суб'єкта злочину.
38. Обов'язкові експертні дослідження для встановлення віку обвинуваченого.
39. Обов'язкові експертні дослідження для визначення психічного стану обвинуваченого.
40. Експертні дослідження щодо неповнолітніх.
41. Відмінність «осудності» від «неосудності».
42. Психологічний механізм вчинення злочину.
43. Психологічний механізм вчинення злочину у стані обмеженої осудності.
44. Психологічні особливості неповнолітнього злочинця.
45. Вплив психічних аномалій на злочинну поведінку.
46. Види примусових заходів медичного характеру які призначаються неосудним особам, які вчинили суспільно небезпечні діяння.
47. Поняття та види примусових заходів медичного характеру.

48. Особливості в кримінальних провадженнях про суспільно небезпечні діяння неосудних осіб.
49. Особливості кримінального провадження про злочини обмежено осудних осіб.
50. Віковий ценз при притягненні до кримінальної відповідальності.
51. Військовослужбовці як суб'єкт злочину.
52. Поняття співучасті зі спеціальним суб'єктом злочину.
53. Психологічні особливості суб'єкта злочину.
54. Особливості кримінального провадження про злочини неповнолітніх.
55. Поясніть зміст поняття «свобода вибору».
56. Поясніть зміст поняття «здатність судження чи розрізнення».
57. Поясніть зміст кримінально-правової категорії «здатність до усвідомлення своїх дій».
58. Поясніть зміст кримінально-правової категорії «здатність до керування своїми діями».
59. Психічний розлад, який впливає на здатність особи усвідомлювати свої дії та керувати ними в момент вчинення нею злочину. Поняття, зміст та види.
60. Загальна класифікація психічних розладів, які впливають на поведінку злочинця.